

וְלֹא־יְהִי לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת

סימי פיטרס Source Sheet by

ירמיהו ט"ז:א'-כ"א

- (א) וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: (ב) לֹא־תִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא־יְהִי לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת בְּמִקּוֹם הַזֶּה: {ס} (ג) כִּי־כֹה & אָמַר יְהוָה עַל־הַבָּנִים וְעַל־הַבָּנוֹת הַיְלֹודִים בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְעַל־אִמְתָּם הַיְלֹודוֹת אוֹתָם וְעַל־אֲבוֹתָם הַמּוֹלֵדִים אוֹתָם בְּאֶרֶץ הַזֹּאת: (ד) מִמּוֹתֵי תַחֲלָאִים יָמָתוּ לֹא יִסְפְּדוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְדָמֶן עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ וּבַחֲרָב וּבַרְעָב יִכְלוּ וְהִיָּתָה נִבְלָתָם לְמֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הָאָרֶץ: {ס} (ה) כִּי־כֹה & אָמַר יְהוָה אֶל־תְּבוֹא בַּיִת מְרוֹזַח וְאֶל־תֵּלֶךְ לְסִפּוּד וְאֶל־תִּנְדַּר לָהֶם כִּי־אֶסְפְּתֵי אֶת־שְׁלוֹמִי מֵאֵת הָעָם הַזֶּה נְאֻם־יְהוָה אֶת־הַחֹסֵד וְאֶת־הַרְחָמִים: (ו) וּמָתוּ גְדֹלִים וְקִטְנִים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת לֹא יִקְבְּרוּ וְלֹא־יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא יִתְגַּדְּדוּ וְלֹא יִקְרַח לָהֶם: (ז) וְלֹא־יִפְרְסוּ לָהֶם עַל־אֲבָל לְנַחֲמוֹ עַל־מָת וְלֹא־יִשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תְּנַחֲוּמִים עַל־אֲבִיו וְעַל־אִמּוֹ: (ח) וּבֵית־מִשְׁתָּה לֹא־תְבוֹא לְשֵׁבֶת אוֹתָם לֶאֱכָל וּלְשִׁתּוֹת: {פ}
- (ט) כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּגִי מִשְׁבִּית מִן־הַמִּקּוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבִימֵיכֶם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה: (י) וְהִיָּה כִּי תִגִּיד לְעָם הַזֶּה אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ עַל־מָה דְבַר יְהוָה עָלֵינוּ אֵת כָּל־הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וּמָה עֹנֵנּוּ וּמָה חִטָּאתָנוּ אֲשֶׁר חִטָּאתָנוּ לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ: (יא) וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר־עָזְבוּ אֲבוֹתֵיכֶם אוֹתִי נְאֻם־יְהוָה וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים וַיַּעֲבְדוּם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם וְאֵתִי עָזְבוּ וְאֶת־תּוֹרָתִי לֹא שָׁמְרוּ: (יב) וְאַתֶּם הִרְעַתֶּם לַעֲשׂוֹת מַאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנֵּכֶם הַלְכִים אִישׁ אַחֲרֵי שְׁרָרוֹת לְבוֹ־הַרְעָ לְבַלְתִּי שָׁמַע אֵלַי: (יג) וְהִטַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתֶּם אַתֶּם וְאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֶת־אֱלֹהִים אַחֲרִים יוֹמָם וְלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא־אַתֶּן לָכֶם חֲנִינָה: {פ}
- (יד) לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יֵאמַר עוֹד חִי־יְהוָה אֲשֶׁר הֵעֵלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: (טו) כִּי אִם־חִי־יְהוָה אֲשֶׁר הֵעֵלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צִפּוֹן וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחֶם שָׁמָּה וְהִשְׁבַּתִּים עַל־אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבוֹתָם: {פ}
- (טז) הַנְּגִי שְׁלַח (לְדוּגִים) [לְדִיגִים] רַבִּים נְאֻם־יְהוָה וְדִיגוֹם וְאַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁלַח לְרַבִּים צִידִים וְצִדּוֹם מֵעַל כָּל־הָרַ וּמֵעַל כָּל־גְּבְעָה וּמִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים: (יז) כִּי עֵינַי עַל־כָּל־דְּרָכֵיהֶם לֹא נִסְתְּרוּ מִלְּפָנַי וְלֹא־נִצְפָן עֹנָם מִנִּגְד עֵינַי: (יח) וְשַׁלַּמְתִּי

ראשונה משנה עונם וחסאתם על חללם את-ארצי בנבלת שקוציהם
ותועבותיהם מלאו את-נחלתי: {פ}
(יט) יהוה עזי ומעזי ומנוסי ביום צרה אליך גוים יבאו מאפסי-ארץ ויאמרו אך-
שקר נחלו אבותינו הבל ואין-בם מועיל: (כ) היעשה-לו אדם אלהים והמה לא
אלהים: (כא) לכן הנני מודיעם בפעם הזאת אודיעם את-ידוי ואת-גבורתי וידעו
כי-שמי יהוה: {ס}

רד"ק על ירמיי ט"ז:ב'

לא תקח לך אשה. יש הנה מבוכה למה צוהו האל שלא יקח אשה ולא יוליד
בנים ובנות לפי שנגזרה גזרה על הבנים ועל הבנות הילודים במקום הזה
שימותו ברעב וכי לא היה כדאי ירמיהו שיחיו בניו בזכותו והנה הקטנים
אינם מתים אלא בעון אבותיהם וירמיהו לא היה לו עון שימותו בניו בעונו
ועוד אף על פי שנגזרה גזרה שימותו בחרב וברעב הגזרה על קצתם ולא על
כלם כי גם גלות נגזר עליהם והנה נאמר בנבואת יחזקאל על ירושלם והנה
נותרה בה פלטה... ועוד שגם על האבות ועל האמהות גזר שימותו ולא מתו
כלם שהרי גלו מהם... ומה שאני רואה בזה הוא כי במקום הזה רוצה לומר
בענתות ובענתות נאמרה לו נבואה זו והזהירו שלא יקח אשה ולא יוליד בנים
ובנות שם כי נגזרה גזרה על הבנים והבנות הנולדים בענתות וכן אמר למעלה
על אנשי ענתות ושארית לא תהיה להם כי אביא רעה על אנשי ענתות שנת
פקדתם הנה אמר כי לא תהיה שארית לאנשי ענתות אבל בירושלם תהיה
שארית ופלטה... ואילו היו לירמיהו בנים ובנות בענתות והיה מוציאם
מענתות טרם בא הגזרה לא היו נספים עם האחרים אלא שלא היו מניחין
אותם קרוביהם בני ענתות כי לא היו מאמינים בנבואה לפיכך אמר לו האל
שלא יהיו לו שם בנים ובנות כי יסופו בעון העיר ואפילו היה ירמיהו עצמו
בענתות שמא לא ינצל בין כלם... ואף על פי שנגזרה גזרה על אנשי ענתות
שלא תהיה בהם שארית היתה להם שארית שעשו תשובה בעת כבוש הארץ
כי מצאנו בשוב גלות בבל אמר אנשי ענתות מאה ועשרים ושמנה אף על פי
כן האל צוה ירמיהו על מה שהיתה גזרתם תחלה ולא גלה תשובתם לירמיהו
לפי שאמר לו ה' כי גזרתם קשה עד שצוהו האל שלא יקח אשה במקום
ההוא:

אברבנאל על ירמיהו ט"ז:ב'

...וזה איננו שוה לי כי לא היו נבואות ירמיהו בענתות כי אם בירושלם
והוקשה לו ומי המונע שאם יקח ירמיהו בענתות אשה ויוליד בנים שיוציאם

משם קודם החרבן והשיב שלא יניחום קרוביהם להוציאם משם. גם הקשה שמצינו שהיה לאנשי ענתות שארית כמו שנזכר בעזרא באותם שעלו מבבל, והשיב שהיה זה לפי שעשו תשובה ושהקב"ה לא הודיע לנביא דבר מתשובתם ואלה כלם דוחקים גדולים ודברים שאין בהם ממש לא יתפייס בהם נפש חכם. והספק השני אם צוה השם אותו שלא יקח אשה ולא יוליד בנים במקום ההוא כדי שלא ימותו למה זה צוהו שלא ילך לספוד על מת ולא לנחם אבלים ולמה גם כן צוהו שלא יבא בית משתה לאכול ולשתות עמהם ולא לשמח חתן וכלה והם כולם מעשה מצות ולמה אסרם עליו, אבל התשובה האמתית בזה היא שלא צוה יתברך לנביא שלא יקח אשה ולא יוליד בנים בירושלם כדי שלא ימותו ושלא יספוד למת ולא ישמח חתן וכלה מפאת הדברים עצמם ולא לענין תועלתו אלא כדי שיהיה זה משל ודוגמא לישראל שכאשר יאמרו לירמיהו מדוע לא תשא אשה ותוליד בנים כמצות התורה ישיבם לפי שגזרת האל יתברך שכל הילודים בעיר הזאת ואבותיהם ואמותיהם ימותו ברעב ובחרב ולא יקברו ויהיו כדומן על פני האדמה, וכן שלא ילך לספוד על מת ולא ינחם אבלים עם היותו מדרכי האל יתברך כדי שכאשר ישאלוהו אנשי ירושלם על זה ישיבם מה לי עתה לספוד ולבכות על מת והשם גזר שימותו על ידי האויבים גדולים וקטנים ולא יספדו להם ולא ינחמו אבליהם ולמה אם כן אספוד עתה, וכן שלא ילך למשתה של מצוה כדי שישאלוהו בני הדור מדוע אתה עושה ככה וישיבם כה אמר ה' הנני משבית מן העיר הזאת קול ששון וקול שמחה, הנה אם כן היו הצוויים האלה לנביא כדי שישאלוהו בני יהודה עליהם והנביא ישיבם עם העתיד להיות ויתפעלו ממנו כי המעשים הנראים יתפעלו הלבבות מהם יותר מהדברים הנשמעים.

ברכות י"ב ב'

גַּמִּי תִנְיָא, אָמַר לָהֶם בֶּן זֹמָא לְחַכְמַיִם: וְכִי מִזְכִּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם לַיְמֵי הַמַּשְׁיָח! וְהֵלֵא כָּבֵר נֶאֱמַר "הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאֵם ה' וְלֹא יֵאמְרוּ עוֹד חַי ה' אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי אִם חַי ה' אֲשֶׁר הֶעֱלָה וְאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צְפוֹנָה וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדְחָתִים שָׁם". אָמְרוּ לוֹ: לֹא שֶׁתַּעֲקֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם מִמְּקוֹמָהּ, אֲלֵא שֶׁתֵּהָא שְׁעָבוֹד מַלְכוּת עֵינָר, וְיְצִיאַת מִצְרַיִם טָפַל לוֹ. כִּיּוֹצֵא בּוֹ אֶתָּה אוֹמֵר: "לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ",

רד"ק על ירמיי ט"ז:י"ט

(א) ה' עזי ומעזי ומנוסי. אמר הנביא דרך קריאה אתה ה' שאתה עזי מאלו הנלחמים עמי ואנוס אליך ביום צרתי אלה שאני מוכיחם על העכו"ם אינם

רוצים לשוב מדרכם הרעה וידעתי כי יבא זמן שאפילו הגוים הרחוקים ישובו
ויבאו אליך מאפסי ארץ יבאו אליך במקום הזה ויאמרו אך שקר נחלו אבותינו
והבל וזה יהיה בימות המשיח ובאמרו נחלו שעבדו עכו"ם דור אחר דור
נחלה לבנים מאבות: